

SLOVENSKI NAROD

khaja vsak dan po pooldne, izvzemati nadalje in praznake. — Izserat: do 30 petit à 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji izserat petit vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Izseratni davek posebej. — "Slovenski Narod" velja letno in Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravnštvo: Knališeva ulica št. 5, prilidje. — Telefon štev. 304.

Uredništvo: Knališeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Slovenski jezik.

Mislimi smo že, da je vprašanje slovenskega jezika dognana stvar. Menili smo, da je izključena ponovna zloraba jezikoslovja v politične špekulacije. Motili smo se, klerikalci nadaljujejo svojo kampanjo ter trdijo, da omogoča samo njihova avtonomija slovenskemu jeziku prost razrah. S tem ponavljajo tisti unicum, ki izrablja jezikoslovje kot politično štafažo. In sicer kot štafaže ene stranke proti interesom celokupnega slovenskega ljudstva.

Poglejmo še enkrat vprašanje slovenskega jezika in zadevo njegovega nadaljnega razvoja!

Kot vsaka socialna tvorina tudi slovenski jezik ni nekaj absolutno stalnega in mirnega, marveč se razvija po notranji logiki ter ro rozmerah, ki ga obdajajo. Če obkrožimo slovenski jezik in ga prepustimo direktnemu vplivu germane kulture, bo sam od sebe, proti vsemu našemu hotenju brez drugačega prevzel gotove germanizirane, bodisi v jezikovnem zakladu, bodisi v sintaksi. Takisto, če ga obdamo z romanskim svetom in ga prepustimo romanski kulturi. Pred vojno smo se Slovenci branili teh dvojnih vplivov na ta način, da smo se poglobili v slovenska narečja, da smo brskali po domačem izrazoslovju ter si poleg tega izposojali iz ostalih slovenskih jezikov, kar nismo premogli doma.

Gotovo je jezik velika kulturna vrednota. Prizadevanja naših pisaniev, pesnikov in jezikoslovcov, ki so naš jezik čistili, gradili in ga izpopolnjevali, pripadajo slovenski kulturi. Toda jezik ni absolutna vrednota! Nad jezikom so duhovni in kulturni interes, so narodnostna stremljenja, so gospodarske težnje in končno nadvladujoči državni ideal!

Za slovenskega človeka in njegovo pravilno interesno orientacijo ni vseeno, ali zagovarja s pomočjo slovenskega jezika veliko, po Švicarskem vzoru federalizirano Avstrijo, ali popolnoma samostalno s ovensko državo, ali pa slovensko kolonijo v okvirju italijanskega kraljestva. Nad temi rešitvami naših gospodarskih, političnih, narodnostnih in duševnih stremljenj je vsekakor rešitev v jugoslovenski državi ob popolni ravnopravnosti Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ta naš državni ideal najboljše odgovarja interesom slovenskega ozemlja, našim stremljenjem po samostalnosti in ohranitvi ter zahtevi po razvijanju slovenskega bistva!

Jugoslovenska državna in socijalna skupnost ne ogroža tega našega bistva! Ona ga samo izloča iz romanskega ali germanskega objema, iz romanske in germanske nevarnosti. Slovenski jezik se pravilnejše razvija v jezikostvenem kontaktu s srbohrvaščino, kakor pa v objemu germanskega ali romanskega sveta. V tej zvezi odklanjam vsako nečisto razvijanje slovenskega jezika, kaiti baš od kontakta s Srbohrvati si obetamo veliko izpopolnitve našega besednega zaklada ter razvoj naše sintakse.

Tudi besedni zaklad in sintaksa nista večno stabilni klenčini, marveč stvari ebitajo ter organičnega razvoja. Jezikoslovi sami so to uvideli, ki samo registrirajo jezikoslovno preteklost in ki še nikoli niso postavljali jezikoslovnih programov za bodočnost. Tako tudi za slovenski jezik. Eksponiran položaj Slovencev jim narekuje jugoslovensko državno rešitev in tej eksistenci rešiti se prilagoduje tudi slovenski jezik!

Naš jezik se razvija sam od sebe in smeri mu ne bo ukazovala nobena klerikalna štampa. Odločno odklanjam popolnoma zgrešeno trditev, da se sedaj slovenski jezik, ki stopa v organsko zvezo s srbohrvatom, jezikom, razvija proti slovensku! Obratno to smer smatramo za smer razvoja k čistejši, k povnejsi, k smotrenijsi slovenščini.

Istotako odklanjam klerikalno kleveto, češ da ne ljubimo slovenskega ljudstva. Ga ljubimo globe, temeljitejše, kakor klerikalna gospoda, ki hočejo ljudstvo uprapastiti s klerikalno

Razveljavljenje mandatov HRSS.

Seja verifikacijskega odbora. — Danes popoldne se prične razprava o razveljavljenju mandatov HRSS. — Razpoloženje v vladnih krogih.

Beograd, 13. marca. (Izv. Ob 12.) Pod predsedstvom dr. Milana Sršnika je danes ob 9. dopoldne verifikacijski odbor nadaljeval razpravo. Na dnevnem redu so bile: volitve v Vojvodini in pričakovanje. Vojvodina ima 5 volilnih okrožij in voli 34 poslancev.

Na včerajšnjem popoldanski seji je verifikacijski odbor končal razpravo o srbijanskih okrožjih. Potrdil je 118 poslanskih mandatov, skupno z onimi v Črni gori. Potrjen je tudi mandat Ljube Davidovića v Črni gori.

Pred pričetkom razprave o vojvodinskih mandatih je poslanc Dragutin Pečić (dem.) ogroženo protestiral proti izjavi rad. posl. Bora Milovanovića, da vladna večina blagočetno polnila manda Ljubi Davidoviću v Črni gori.

Poslane Bora Milovanović (rad.) je izjavil nato, da bi bilo po začetu povsem utemeljeno in upravljeno, da se razveljavlja Davidovičev mandat v Črni gori zaradi mnogoštevlnih nepravilnosti, ki so se tam dogajale od strani separatistov in davidočevcev. Vladna večina res blagočetno potruje mandat Ljube Davidovića, da ga tako chrani vodstvu opozicionega bloka. Vladna večina neče vzeeti opozicije v avnega voditelja, marveč je s potrditvijo samo dala izraza, da vladna večina upošteva pravo parlamentarno delo.

Verifikacijski odbor je nato prešel k meritorium razpravi o vojvodinskih mandatih. Prvo je prišlo na vrsto subotičko volilno okrožje. Iz tega okrožja ste predloženi odboru dve pritožbi. Prva je pritožba radikalne stranke proti postopanju Nemcov, ki so v nekaterih krajih tega okrožja izvajali nasilje, bili so po skupinah organizirani ter so po scelih silili ljudi, da so glasovali za nemškega kandidata. V nekem selu je celo klerikalni duhovnik organiziral skupino ljudi, ki je korakalo po selu in z duhovnikom vred prepevali: »Deutschland über Alles!«, ker je ta pesem v Jugoslaviji preposedana.

Druga pritožba nosi 200 podpisov. Pritožbo so vložili Madžari, ki niso naši državljanji, pa so vendar zahtevali zase volilno pravico. Merodane oblasti so nihj zahtevo odklonile. Pritožujejo se, da jim je bila vzeta volilna pravica. O teh pritožbah se je razvila zelo živahnna debata.

Odborov tajnik Vujič je k madžarski pritožbi uradno ugotovil, da pritožniki niso legitimirani za pritožbo, ker so vsi madžarski, ne pa naši državljanji.

Posl. dr. Slavko Sečerov (av. dem.) je strastno napadal vladno večino, ki je prišla do zmage samo s terorjem. Od strani vladnih organov. V Vojvodini je bil dalec organiziran še posebne vrste teror. Skupine srbskih nacionalistov in četnikov so bile povsod organizirane, da so nastopale z nasiljem proti opozicionalnim kandidatom. Bila je za to izdelan sistematičen način akcije. Kot dolaze to na vrnja, da so bili od napadnih skupin pretereni in težko ranjeni dr. Kraft, dr. Sekulić in Stajić.

Posl. dr. Radonjić (rad.) je v polemiki proti dr. Sečerovu izjavil, da v Vojvodini ni bilo nikakega nasilja, da so se volitve vrstile svobodno in mirno, to

dokazuje tudi okolnost, da je Dav. demokrat Milan Grof dobil v subotičkem okrožju več glasov kakor pa pri volitvah leta 1923, kar jasno dokazuje, da so bile volitve svobodne in brez vsakega terora.

Posl. Leovac (rad.) je omenil, da je bil jugoslovenski narod v Vojvodini tako ogoren proti volilni propagandi raznih separatističnih in nam sprovažnih elementov, da je segel po samoobrambi in sam nastopal proti onim, ki so se družili z Madžari in Nemci, s separatisti in boljševiki.

Posl. dr. Grgin (rad.) je v svojem govoru omenjal agitacijsko delovanje katoliških duhovnikov med Nemci. Več duhovnikov je strastno agitiralo za Nemcev. Neki duhovnik, pevajoč: »Deutschland über Alles!« je grozil vsakemu volilcu, če ni volil Nemca.

Posl. dr. Polič (HZ) je protestiral proti temu, da je sodišča razveljavilo kandidatsko listo HRSS za subotičko volilno okrožje.

Na predlog posl. Bora Milovanovića je nato verifikacijski odbor potrdil vse mandate tega okrožja.

Opoldne je bil 15 minutni odmor. Po odmoru je verifikacijski odbor razpravljal o verifikaciji mandatov za doljni Banat. Bil je živahnna debata. Tudi tu so v nekaterih mestih, kjer žive kompaktno, Nemci izvajali teror nad ostalimi volilci. V selu Parnezu so Nemci po končanih volitvah ob 18. vdrli v volilni lokal ter razmetalji skrinjice.

Posl. dr. Milan Grgin (rad.) je pri tem konstatiral, da je večina Nemcev v Vojvodini zelo lojalna napram državi, veliko Nemcev pa je inficiranih po boljševski in deloma iridentistični propagandi.

Posl. dr. Hans Moser (Nemeck) je ugovarjal držtvam dr. Grgina in si je prizadeval dokazati ali vsi pojasmni, da Nemci niso na dan volitev potekli pod prepevali: »Deutschland über Alles!«, ker je ta pesem v Jugoslaviji preposedana.

Verifikacijski odbor je nato soglasno potrdil vse mandate dolenjebanatskega volilnega okrožja.

Ob 12.30 je verifikacijski odbor zaključil popoldansko razpravo. Pričakovanje popoldne ob 17. Nadaljevanje razprave o verifikaciji ostalih vojvodinskih mandatov.

Beograd, 13. marca. (Izv. Ob 12.) Verifikacijski odbor mirno nadaljuje razprave. Za danes dopoldne pričakujejo prvi ostreši snopad med vladno večino in opozicijo. Na dnevnem redu pričajo nameče že danes mandati iz Hrvatske in Slavonije. Kakor je informirana vodstvo s sklepom, prične verifikacijski odbor najprej razprave o stremskih mandatih. V Sremu je bil nosilec radičevske kandidatске liste dr. Vladimir Maček. Verifikacijski odbor je prejel veliko število pritožb od strani volilcev samih in privatnikov. Te pritožbe zahtevajo, da se razveljavlja lisata dr. Mačeka v smislju člena 18 zakona o zaščiti države. Po dospozicijskih odbora sodeč, je pričakovati, da zahteva verifikacijski odbor od notranjega ministra vse uradne podatke, ki se nanašajo na arretacijo volilcev HRSS, kakor tudi zadnje skle-

avtonomijo, s cerkveno tiranjem ter s popolnim obubožanjem slovenskega gospodarstva. S svojim stremljenjem za čim tesnejšo jugoslovensko državost in ekonomijo dajejo slovenskemu človeku kar najsvetlejšo misijo, kar najsišče polje človeškega udejstvovanja. Je nekaj drugega živeti v velikem gospodarskem sistemu, v velikem duhovnem življenju, kakor pa živjeti v klerikalni avtonomiji?

Ko zagovarjam veliko državo, ko želimo svojemu jeziku avtohonsko rast v srbohrvatski bližini, ko propovedujemo razmah slovenskega gospodarstva za celo državo, delamo to iz pristne ljubezni do slovenskega človeka. Naše

pe ministrskega sveta. Dokler ne dobijo verifikacijski odbor določeni pojASNIL in podatkov od strani ministrstva, se vprašanje verifikacije mandatov HRSS za stremsko okrožje odgovori. Slično postopanje ukrepe verifikacijski odbor tudi pri ostalih radikalnih mandatih.

Današnja »Politika« objavila daljšo politično informacijo o razveljavljenju mandatov HRSS. Naglaša, da bodo uničeni vsi mandati HRSS, zlasti mandati vseh glavnih vodilcev, ki so zaprti odnosno ininternirani. In ravno tako tudi mandata dr. Kežmanja, ki je v Ameriki, in Rude Bačnča, ki živi kot begunec v Zadru. Glede mandatov HZ, ki so bili na skupini listi z HRSS, pravi »Politika«, da ne bodo razveljavljeni, ker je HZ nastopala samo iz politično - taktičnih razlogov.

V radikalnih krogih je opažati veliko borbeno razpoloženje proti HRSS. Večna radikalov je za to, da se dosegne izvajanje sklep ministrskega sveta z dne 24. decembra 1924, glede uporabe zakona o zaščiti države. Radikali so tudi za to, da se po uničenju teh mandatov ne razpišejo nove volitve.

Anglija odklanja ženevski protokol.

Zenev, 12. marca. (Izv.) Švicarska brzjavna agencija objavlja oficilni komunikat o današnji popoldanski razpravi v svetu Država narodov glede odobritve ženevskoga protokola. Poročilo veli:

Po uvodnem poročili češkoslovaške zunanjega ministra dr. Beneša je podal zunajminister Chamberlain določil izjavu, ki pomenja izrecno in odločno odobritev celokupnega, od skupščine Država narodov zadnje leto sestavljenega protokola. Chamberlain je kritiziral obligatorično mednarodno razsodstvo in poširovanje sankcij napram državam, ki bi prelomile pakt, obenem je predložil različno, zelo tehnito in stvarne ugovore proti posamnem členom protokola.

Koncem svojega govorja je Chamberlain pozval navzoče, da naj sklenejo pravne garancije pogodbe, zlasti, da sklenejo tako pogodbe narodi, med katerimi je mogoč, odnosno neizogiben kravni konflikt. Končno je Chamberlain društvo narodov pozoril za brzjavno izmenjavo misli z dominioni in Indijo. Iz teh izjav je očividno, da vlado dominionov ne morejo sprejeti protokola.

SESTANEK MALE ANTANTE

Beograd, 13. marca. (Izv.) Izdelan je program za sestanek Male antante v Boksareki dne 23. t. m. Gavne razprave točke so: 1) rumunsko - nemški konflikt; 2) madžarska propaganda za vzpostavitev Habsburžanov; 3) odnošali Male antante napram sovjetski Rusiji in 5.) vprašanje medzvezniških dolgov.

ODKFITA NEMŠKA ZAROTA NA MORAVSKEM.

Brno, 13. marca. (Izvirno.) Listi poročajo o odprtju obširno zasnovane nemške zarote, ki je zasledovala cilj nemške dele Češkoslovaške republike odcepiti in jih prisklopiti Nemčiji, odnosno Avstriji. Politične oblasti so prisile v Olomouc na sled ekspozituri ta ne organizacije »Oberlande«, ki zaseduje na Češkoslovaškem in tudi v drugih sosednih državah nemške iridentistične politične cilje. Člani te organizacije so bili v zvezi z Bavarsko in z Dunajem. Avstrijski poročnik Bayer je fungiral kot kurir in je večkrat potovel v Brno, odnosno v Olomouc.

ČEŠKOSLOVAŠKA EMISIJSKA BANKA.

Praga, 13. marca. (Izv.) Narodni skupščini je predložen načrt zakona o ustavni emisijski banke. Glavna naloga banke je po tem zakonu, da skrbi za stalnost inozemskih kurz češkoslovaške kronice. Emisijska banka ima skrbeti za to, da se na newyorški borzi 2.90 do 3.03 dolari za 100 češkoslovaških krov. Sedaj obstoječi državni zaklad 20 milijonov Kč v zlatu se uporabi pri subskripciji delnic nove banke. K subskripciji bodo pozvani tudi vsi češkoslovaški trgovski, industrijski in obrtni krog. Najprej se izda 1120 akcij po 100 dolarij.

BORBA ZA PREDSEDNIŠTVO V NEMČIJI.

Berlin, 13. marca. (Izv.) Pogajanja med zastopniki desniških strank so se razvili. Enotna fronta meščanskih strank za volitve državnega predsednika je pon-

strečena. Večje meščanske stranke, podprtne od nekaterih frankcij, postavijo vseake zase svojega kandidata.

Berlin, 13. marca. (Izv.) Končni rezultat pogajanj za postavitev skupnega predsedniškega kandidata meščanskih strank je negativen. Pogajanja so razbita. Vodstvo katoliškega centra je smoči sk

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservat za Opalograph dobite edino le pri L. Baraga, Selenburgova ulica štev. 6.

Stoletnica pluga.

V vsem kulturnem svetu praznujejo go tove stoletnice izumiteljev, ki so s svojimi izumi globoko posegli v razvoj človeštva. Popolnoma pozabljeni sta dva Čeha, ki sta dala poljedelstvu enega najvažnejših strojev. Brata Veverka sta namreč izumila plug.

Letos sredi marca priredila v Pragi in po vsej Češkoslovaški primerne svečanosti, na katerih proslavijo stoletnico, dokar je dobro poljedelstvo nov oralni plug. Tega ni iznasel niti tehnik niti učenjak, nego pripravil češki seljak. To dejstvo je tem bolj zanimivo, če vpoštovamo gmočno v kulturne prilike, v katerih je živel češki kmet začetkom 19. stoletja, ker mu takrat ni sijalo solnce polične in državljanke svobode, nego je bil pravi sužen.

Prvi model današnjega pluga je sestavil František Veverka, rojen kot sin sirotinskega roditeljev 3. marca 1799. v selu Rybitvi pri Pardubicah. Njegov znacaj je bil tih, zamislen, skoraj mračen. Bil je agilen in odločen. Neumorno je delal na poju od zore do mraka. Po delu pa je rad razmisljal, kako bi si olajšal naporno delo na polju. — Najprej si je sestavil poseben stroj za pletev, s katerim je na njivi odstranjeval plav. Napravil si je tudi posebno koso. Pospravil je mlinarjev mline, po oklici pa ure in kmetje so vedno prihajali k njemu po svete, kako naj si izboljšajo gospodarstvo. Več let je Veverka posvetil konstrukciji novega modernega pluga. Začetkom 19. stoletja kmetje še niso poznali pravega pluga. Poznali so v Evropi angleške orale, ki pa niso bila praktična. Na Češkem so še vedno vedli manj zemljo kopali ali pa oralni z lesenim plugom, ki ni bil prav nič podoben sedanji. Vetrjeni v svojih poskusih, je končno Veverka napravil plug, ki je še danes po njegovem sistemu v rabi in je neprimerno bolj praktičen, nego prejšnji leseni. Plug je dal kmetu možnost, da lahko orje, kakor globoko hoče. Veverka je izumil tak plug, da ni samo zemlje preoral, marveč tudi razdroblil.

Veverkin glavni pomagatel pri sestavi pluga je bil kovač Vaclav Veverka, ki je po lesenski modelu, izdelanem od Františka Veverka, skoval lemež in oralno ter vse ostale zlečene dele pluga. Ko je bil plug gotov, so ga pretukusili na svečan način. Zbrali so se vsi kmetje iz selja Rybitve in v velikem zadovoljstvu ugotovili, da novi plug prav dobro orje. Seljaci so imenovani za plug »ruchadlo« (ruchati pomeni drobiti). To ime je ostalo tudi še sedaj v veljavni kot terminus technicus za plug v češčini. Novi plug se je takoj razširil po Češkem in Moravskem, čeprav takrat ni bila reklama na takih višini. Kako danes. Z novim plugom so začeli orati po vsem Češkem že od 1. 1827. Veverkin plug je nato prišel tudi na Nemško in v druga kraje Evrope.

Ceprav sta brata František in Vaclav Veverka prava izumitelja pluga, vendar nista bila dlečne dostojne zahvale in priznanja. Neki gospodarski uradniki Kainz je na gospodarski razstavi v Pragi l. 1852. razstavil plug Veverkinovega modela. Ta model si je

Politične vesti.

= Naša reparacijska komisija v Berlinu. Po poročilu iz Beograda zapusti naša reparacijska komisija v Wiesbadnu svoje dosedanje službeno mesto in se dne 25. t. m. preseli v Berlin.

= Višek političnega humorja je dosegel današnji »Slovenec«, ki v temeljuje padec Davidovičeve vlade na tale način: »Potreben je bilo, da je Davidovičeva vlada padla, potreben je bilo, da se je od nje nameščani zakon proti korupciji prepričil. Ako bi se to ne zgodilo, bi danes slovensko, hrvaško in srbsko ljudstvo niti ne vedelo, kaka nevernost preči ljudstvu in državi, da ne potonomo v blatu korupcije!« Ce bi bila torej ostala Davidovičeva vlada, bi ljudstvo in država ne zvedela za nevernost korupcije, kar pomeni, da korupcija tečejo ni obstoja, obstoja pa po mnemu »Slovenca« danes! Pa dajmo še mi eno v tem slogu napisati: »Hvala Bogu, da obstaja PP-režim, ker bi sicer opozitonalne stranke ne mogle voditi boja proti korupciji in za demokratično poštenje, hvala Bogu, da je SLS v opoziciji in da ji ne dajo priti do vlaste, kajti sicer bi zašča v nevernosti, da ponovi

Sušnikove sleparje in omogoči Gospodarski zadružni zvezki sleparstva na račun državnih blagajn. Hvala Bogu, da propada SLS in klerikalna avtonomija, ker se sicer ne bi moglo dogoditi, da propade tudi njeni pravice in resnice! Če ni korupcije, je znaten, da so Pašič-Pribičevičevi ljudje pošteni politiki, če ne propade opozicija s klerikalci vred, se potrdi pravilnost PP-režima! Mi smo zadovoljni s takim »Slovenčevim« humorjem! Naj ga le pridiga po možnosti vsak dan svojim bralcem!

= Dinastija Petrović se odpoveduje črnogorskemu prestolu. Dunajska »Wiener allgemeine Zeitung« javila iz Benetk, da je bila med jugoslovenskim kraljem kot zastopnikom dinastije Karagiorgjevič in član črnogorske kraljevske rodbine Petrovićev sklenjena posebna pogodba, po kateri se Petrović odpoveduje črnogorskemu prestolu. Sinovi grofice Natalije Ducev, vdove po knezu Mirku Petroviću se tudi odrekajo prestolu. Prvorojeni sin princ Mihailo je bil sedaj aspirant na črnogorski prestol. Ima še dva brata Pavla in Štefana. Grof teh sinov odpovedala prestolu na ko-

oba slišita, se vendar v času ne vjemata. Mož pride, recimo, ob pol treh počasi domu. Točno ob pol treh.

»O ti moj Bog, sam ne vem kje sem se zamudil,« začne on prvi, še pri sladčaju, »ura je že dve.«

Odštel bo magari pol ure.

»Kako si upaš tako lagati?« — začne žena, govoreč samo z ustmi in očimi izpod očej, »kako si upaš ostati do treh ponovi?«

Žena je torej dodala pol ure. In tako odšteje on pol ure manj, prišteje ona pol ure več, pa se napravi razlika od ene ure, to pa zadostuje, da zakonska ura ne gre tako kakor treba.

Glejte, to je zgodbah teh mojih muk, ki sem jih le mimogrede omenil in se oddaljil od tega, o čemu je tu govor.

Ker pa je govor o kasnem prihajaju domu, bo na mestu, ako omenim tu še neko takšno navadno laž, ki se razvije medsebojno med možem in ženo in bi se, takoreč — mogla imenovati družinska laž.

Govorim še vedno o tem, kako prihajamo domu. Ali ste h taki priliki opazili, da moževa in ženina ura se nikoli ne vjemata? Tudi če nimata ur pri sebi, tudi če sta obe naravnani po cerkveni ur, tudi če ta cerkvena ura bije in jo

fica Natalija se je sedaj v imenu svojih rist Karagiorgjevičev. Vsi črnogorski princi dobe v last od države SHS popreje zaplenjeno privatno imetje pok. kralja Nikole in podeljen jim je naslov »sprinc srbski.«

= Mussolini neozdravljivo bolan?

Dunajska »Die Stunde« ve o Mussolinijevi bolezni povедeti to-le: Nedavno tege se je Mussolini udeležil večerje v avstrijskem poslaništvu. Med večerjo se ga je lotila silna slabost. Vstal je in odšel v sosedno sobo. Nemški poslanik Neurath je to opazil in šel za njim. Nasel ga je ležečega na divanu. Na vprašanje, kaj mu je, ni mogel odgovoriti, pač pa je pokazal, kaj ga boli. Zdravnik so ga preiskali. Sprva so menili, da ima raka v spodnjem delu telesa, končno pa so ugotovili novo tvorbo. Ki je posledica krvne bolezni, za katero je posebno kritično 42. leto. Pravijo, da ima Mussolini isto bolezzen kakor Trockij in da se bo mogel v večjem še eno leto aktivno politično udejstvovati. — Tako poroča »Die Stunde«. Koliko je resnice na stvari, pokaže bodočnost.

= Diplomatski odnosi med Jugoslavijo in Turčijo. Po poročilih iz Beograda se vzpostavijo diplomatski odnosi med Jugoslavijo in Turčijo. Turška vlada je že imenovala diplomatskega zastopnika na našem dvoru. Kakor znamo, je vladalo med obema državama vojno stanje, ker naša vlada ni hotela podpisati lausanske mirovne pogodb.

= Nujnost poljsko-českoslovaškega zbiranja. »Kurier Warszawski« je priobčil 10. t. m. članek znanega publicista, senatorja Koskowskega, ki dokazuje v zvezi z zadnjimi dogodki na polju mednarodne politike nujnost poljsko-českoslovaškega zbiranja. Članek izraža občalovanje, da poljsko-českoslovaška pogačanja še niso dozorela za podpis definitivnih pogodb. Pisec izvaja, da bi bil med obema državama doseženi sporazum velikega vpliva na evropsko ille.

Prosветa.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Petek, 13. marca: »Stričkove sanje.« Red A. Sobota, 14. marca: ob 15. Veronika Desniška, dijaska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 15. marca: Ob 20. uri: »Vdova Rožinka.« Izven.

Ponedeljek, 16. marca: »Rosmersholm.« R. B.

Opera:

Petek, 13. marca: »Brivec sevillski.« Gostuje Josip Rijavec iz Zagreba. Red B.

Sobota, 14. marca: »Mignon.« Red D.

Nedelja, 15. marca: Ob 15. uri: »Bohemie.« Gostuje Josip Rijavec iz Zagreba. — Popoldanska opera predstava. Izven.

= Drama predstava v drami. V sobotu popoldne ob treh vprizori se v drami župančičeva tragedija »Veronika Desniška« kot dijaska predstava pri znižanih cenah. Predstava je namenjena v prvi vrsti našemu dijastvu, ima pa pristop tudi drugo občinstvo, konec ob 18. zvečer.

= Simfončni koncert muzike Dravške divizije dne 16. t. m. naš bo seznanil s komponistom, katerega do sedaj ni bilo na sporedu Čerinovih koncertov. Fr. Lhotka, rektor kf. muzičke akademije v Zagrebu, je skladatelj »Jugoslov. Capriccio, ki se v pondeljek prvič izvaja v Ljubljani. Je to skladba visoke umetniške vrednosti, polna ognja in življenja, zgrajena na pristih jugoslovenskih motivih. Kjerkoli so jo izvajali, povsod je imela burem uspeh. Rektor Lhotka bo pri koncertu osebno navzoč. — Vstopnice za koncert prodaja trafiška v Ljubljanski ulici 1.

= Slovensko marionetno gledališče Atenae v Madžari. V nedeljo 15. t. m. vprizori slovensko marionetno gledališče ob pol 3. popoldne in ob pol 6. zvečer pravljijo igro s petjem in godbo »Carobne gosle.« Spisyal prof. F. Pocel. »Carobne gosle« so pravljiva luktovska gledališča. Dan in noč, solnce in luna jarka in pritajene barve, kmetska hiša in dvor, vse vse se tu preliva.

= V občinski predstavi v drami. V soboto popoldne ob treh vprizori se v drami župančičeva tragedija »Veronika Desniška« kot dijaska predstava pri znižanih cenah. Predstava je namenjena v prvi vrsti našemu dijastvu, ima pa pristop tudi drugo občinstvo, konec ob 18. zvečer.

= Masarykova proslova. »Ljubljanski Sokol« proslavi v soboto dne 14. t. m. točno »Družbeni prizori« ob 19.00 in zgodovino ob 20.00. Predstava je namenjena v prvi vrsti našemu dijastvu, ima pa pristop tudi drugo občinstvo, konec ob 18. zvečer.

= Ljubljanski koncert muzike Dravške divizije dne 16. t. m. naš bo seznanil s komponistom, katerega do sedaj ni bilo na sporedu Čerinovih koncertov. Fr. Lhotka, rektor kf. muzičke akademije v Zagrebu, je skladatelj »Jugoslov. Capriccio, ki se v pondeljek prvič izvaja v Ljubljani. Je to skladba visoke umetniške vrednosti, polna ognja in življenja, zgrajena na pristih jugoslovenskih motivih. Kjerkoli so jo izvajali, povsod je imela burem uspeh. Rektor Lhotka bo pri koncertu osebno navzoč. — Vstopnice za koncert prodaja trafiška v Ljubljanski ulici 1.

= Ljubljanski koncert muzike Dravške divizije dne 16. t. m. naš bo seznanil s komponistom, katerega do sedaj ni bilo na sporedu Čerinovih koncertov. Fr. Lhotka, rektor kf. muzičke akademije v Zagrebu, je skladatelj »Jugoslov. Capriccio, ki se v pondeljek prvič izvaja v Ljubljani. Je to skladba visoke umetniške vrednosti, polna ognja in življenja, zgrajena na pristih jugoslovenskih motivih. Kjerkoli so jo izvajali, povsod je imela burem uspeh. Rektor Lhotka bo pri koncertu osebno navzoč. — Vstopnice za koncert prodaja trafiška v Ljubljanski ulici 1.

= V zvepu sem ti našla še enega.

= Še enega? Kako je to mogoče?

= Tako! Pojasni, kako je to mogoče?

= To, ne vem, sigurno da je to kaka zmota — slučaj.

= Da, ali tega slučaja nisem znal pojasniti na noben način, če tudi mi je bilo jasno, da sem v Zagrebu, v preveliki natančnosti, da ne pozabim na svoj prstan, vzel tudi oni drugi s ponocne oma-

rice.

In od tistega časa, poglejte, prosim vas, moram nositi poročni prstan na verižici. Čim grem od hiše, mi ga žena preveže.

Ali nisi podoben globu prismonoši z onim kovinastim obročkom na nogi, na katerem je napisano, kateri poštni postajali pripada in ki se mora vrniti v svojo kletko.

Ali je slabše, ali nisi podoben obroču, ki je z verigo pobegnil iz Lepoglave?

Pomilujte me, rad sprejemam soža-

lja in poučite se na meni, ker vidite, kam lahko pripeljejo človeka te male, drobne laži...

v čudovite harmonične akorde. Dejanja se pretečlo v visoko modrovanje duha gora, da naj nikdo ne leta prevlako, temveč živi, kot mu je bilo naklonjeno ob njegovem rojstvu. — Iz prijaznosti sodeluje pri tej igri članica kr. opernega gledališča gdčna. Ov senčnikova. Predpredaja vstopne od 10. do 12. ure dopoldne.

= Ruska Matka. V nedeljo dne 15. t. m. se bo vršil v balkanski dvorani univerze sevanec Ruske Matice, na katerem bo in speciator ruske šole v Ponovlju g. Vladimir Levickij, predaval »novejših naziranjih o pojavih podelovanja. Začetek ob 8. uri. Vstop prost.

Kulinijar.
nogavje z liggom in znamko
čudečno, modro ali zlato
,,klijuč“
da se prepričate, kako en par
traja kakor štiri pari drugih.
Dob vejo se v proda alnji.
Nogavice brez zig, klijuč so
ponare ene. — **Julijnska krajina.**

= Prepoved slovenskih napisov na grobovih preklicanih. Poslanec dr. Besednjak je dobil na svojo intervencijo radi prepovedi slovenskih napisov na grobovih od ministrstva odgovor, da je gorši občinski zastop v seji 19. februarja preklical svoj prejšnji sklep glede jezikov na grobovih spomenikih in je s tem rešeno vprašanje, obsegeno v interpretaciji.

= V Buzetu v Istri se vrši velika gonja proti g. Franu Flegu, ki je bil župan v občini in deželnemu poslancu. Mož je miren človek, pa dober ljudstvo. Med ljudstvom uživa ugled in spoštovanje. Sedanja občinska politika pa preganja vse take Jugoslov. Njegovega sina, župnika, so takoj po okupaciji odgnali v Sardinijo, od koder se ni več vrnil. Potem so staremu možu začiglihi in uničili pohištvo. Sledile so preiskave in razne šikanje. Hčerk, ki je učiteljica, so odustili iz službe. Sedaj so vse Flegovi družini koncesijo za gostilno Petorožnikov je prislo v Flegovi hiši in izvršilo preiskavo. Kdo ve, zakaj? To je strašno trpljenje, kateremu je izpostavljeno naše ljudstvo, posebno v Istri.

= Predavanje prof. Vebra v Trstu. Danes predava univer. profesor Vebra v Barkovljah, v soboto bo predaval v dvorani Mazzini v ulici S. Francesca 4., v nedeljo bo

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 13. marca 1925.

Zločinci in porota.

Ob zaključku prvega porotnega zasedanja smo prejeli iz trgovskih krogov ta-le dopis: Sedaj, ko je prvo porotno zasedanje končano, je javnosti dovoljeno, da izrazi svoje subjektivno mnenje o tkzv. »ljudskih sodnikih«. Odlični pravni strokovnjaki so že davno proglašili poroto za zastarelo institucijo, ki je bila morda na svojem mestu v preteklosti, ni pa na mestu v sedanji dobi. Ne dvormim nad nepristranostjo porotnikov, toda za sodnike, ki odločujejo takore, koč o življenu in smrti je treba še drugih svojstev in drugačnega znanja. — Predvsem mora biti sodnik psiholog in sociolog. Oglejmo pa si sedaj s tega vidika samo eno izmed zadnjih razprav ljubljanske porote, Ivan Petek, ki je pokradel svojemu gospodarju manufakturnega blaga skoraj za 24.000 Din. je bil oproščen. Ravnotako so porotnički oprostili trgovskega potnika Fr. Klezmena, ki je izvršil poneverb in sleparij v škodo raznim trgovcem za 30.000 dinarjev. Oba sta svojo krvno priznana. Nam trgovcem se je nehote vsiljevala misel, da nam gotovi porotniki menda privoščijo také neprilike in izgube, ker nas smatrajo za bogataše. Ako bi bil kateri teh obtožecov odnesel kmetu le ove iz hleva, bi ga gotovo ne bili izpuštiti. Precej krivde zadene tudi inteligenčne porotnike iz Ljubljane in okolice, ker so se skoraj dosledno oproščali. To je nekoliko upravičljivo. Dočačni porotnik ne dobi za izgubljene dneve nikake odškodnine dočim se zunanjji porotniki ne pulijo za oprostitev, ker domov za en dan itak ne morejo iti, nimajo v sedanjem času preveč nujnih kmetskih opravil, vrhutega pa dobe dnevnice, četudi niso posebno visoke.

K oprostitvi Ivana Petka pa prihaja sedaj posebno značilen epilog. Pri predzadnjem tativni je imel Petek sovračiva Antonia Sitarja, ki je odnesel samo en kos blaga, torej je napravil »premal« škode, da bi bil prišel pred porotnike. V torem je stal ta grešnik pred navadnim senatom, ki ga pa sevedo tvorijo sodniki po poklicu, i ti sodniki so Sitarja »obsodili na štiri mesece ječe, stroške in takso. Istotako sta bila obsojena tam Petkova sovračiva Mrakič in Roškar iz Doline Lendave, ki sta kučovala od Petka pokradeno blago, in sicer je dobil Mrakič 3 meseca, Roškar pa 2 meseca ter morata trpeti še vse stroške. Zadnji trije gotovo preklinjajo, zakaj niso vsaj toliko nakradli, kar je glavni krivec Petek, ker bi bili prisli potem pred porotnike ter bi bili danes prosti in brez stroškov. Kam prisemo, ako se bodo pokvarjeni elementi lahko zanašali na usmiljena srca porotnikov! Ako pride kateri teh oproščencev zopet pred porotnike, se mu niti ne bo smelo očitati prejšnje zabiode, saj so ga ljudski sodniki proglašili za nedolžnega, med domačini pa bo vejljal celo za heroja in mučenika, ki ga je treba posnetati. Res, da pogrešemo v neši državi še zakona ki dolča za prvo zabilo postojno kazens, kakršno poznajo n. pr. v Italiji, Nemčiji in drugod. Toda dokler imamo v veljavi obstoječe kazenske zakone, je vsaka sentimentalnost s strani ljudskih sodnikov pregrešna, ker vzpodbuja le zonet k slabemu. V tem oziru bi porotniki morali ostati hladni tudi napram še tako spremnim zagovornikom.

— Vostite župana na Viču. Ker je bil prejšnji župan I. Gale odstavljen, se je vršila včeraj v viškem občinskem odboru volitev novega župana, za katerega je bil izvoljen g. Jurij Petrovčič, posestnik iz Rožne doline. Dobil je 19 glasov, klerikalci ga niso volili. Za 1. svetovalca je bil izvoljen gospod Matej Oblak, odbornik iz kluba na predne gospodarske stranke in na mestu g. Oblaka je bil izvoljen kot svetovalec g. Jože Lojk, odbornik istega kluba. G. Petrovčič je sprejel mesto župana in se zahvalil za izraženo zaupanje ter apeliral na navzoče odbornike, da za pri bodočem delu vsestransko podpirajo. Uverjen naj bo da ga bodo odborniki napredne gospodarske stranke vedno podpirali ker vedo, da je moždela in resnosti, ki ni zato župan, da bi to čast zlorabil v svoja name.

— Ne zanašajte politike v stanovske korpacije! Iz trgovskih krogov nam poročajo: Včeraj je hodil neki pravonsiran klerikalec po trgovinah, nabirajoč podpise za zaupnico g. Jelačinu. To bi bila nekak kontramišna nezaupnica. Trgovci imajo gotovo druge skrbi, kot tirati politiko ter je pisec teh vrst kot trgovec mnenja, da se je že dovolj politiziral. Ce pa mislio klerikalci, da ne smejte mirovati in, kakor se čuje iz za kulis, nameravajo celo vreči sedanji odbor Gremija, izvoliti drugega ter potem menda izsiliti zaupnico g. Jelačinu, naj le poskusijo. Dobe že zasljeni odgovor. Torej tako dalec smo že, da hođajo klerikalci po trgovinah berači za podpise »naprednjaku«, ki je menda tu-

di Sokol! Kakšen »naprednjak« je to, za katerega agitirajo klerikalci? — Z druge strani nam poročajo: Zadnje dni leta po Ljubljani od trgovine do trgovine trgovcev Uran in zbira podpise za izredni občini zbor Gremija. Ker je pravilno izvoljen gremijalni odbor izrekel Jelačinu nezaupnico in ker pri zadnjih volitvah ni bil v odbor izvoljen g. Uran, je užaljen — kakor g. Jelačin sam — in hoče izredni občini zbor, da bi izrekel sedanjemu odboru nezaupnico. Zato agitirajo tudi prav pridno klerikalni trgovec A. Kregar, kakor tudi Debelak in Gregore. Vsi ugledni trgovci so dosedaj pokazali tem gospodom vrata in odklanjajo najodločnejše početje obeh užalcencev. Dosedaj sta presleplila le par neinformiranih v odvisnih manjših trgovcev. Opozarijamo trgovcev, pri katerih se zglaže omenjeni, da ne nasedajo njih zavajnjem, da ne zavajnjem. Zato njegova gloria vamira. Mož se radi tega hudo jezi in vso vremo hujska proti vsem, saj ljudstvo koristnem koraku samostojnih demokratov. Zlasti ugovarja proti potrebnim ustavnim postope na Breznu. Ata Potokar, kateri se ne buduje, saj itak vidite, da za Vas zavedni ljudje ne marajo.

— Potovanje dunajskih tehnikov na Nizozemsko. Ob prilici velikonočnih počitnic priredi arhitektni oddelek dunajske tehnike pod vodstvom gg. profesorjev dr. Lejxa in Thenerja naucno potovanje preko Nemčije na Nizozemsko. Stroške za avstrijske slušatelje so se zavezali kriti avstrijski trgovski in gospodarski krog. Ker je v omenjenem oddeku tehniki tudi veliko Jugoslovenov, se nas je pozvalo, da se tudi nekateri izmed nas udeležijo tega potovanja, ki je tudi za nas nemalo važnosti. Potovalne ugodnosti se nam nudijo iste kot avstrijskim slušateljem. Za potne stroške se nam pa poskrbeti samim. Zainteresirani slovenski slušatelji se obračajo tem potom na vso slovensko javnost z nujno prošnjo, da vsaj nekateri izmed njih omogoči to potovanje. Čigar obojestranski pomen ni brez posebej naglašati. Blagohotne darove sprejema in prijaznosti uprava ali pa primo direktno na naše društvo na: Technische Hochschule, Akad. društvo jugoslovenskih tehnikov na Dunaju.

— Finančni delegat dr. Šavnik se je začasno vrnil iz Beograda in prevzel vodstvo delegacije. — Prepovedani avstrijski Hstl. Minister notranjih del je prepovedal uvoz in razširjanje avstrijskih lisov, ki piščijo proti intergom naše države. Prepovedani so v Jugoslaviji: »Wiener allgemeine Ztg.«, »Tage, »Deutsch-oester. Ztg.« in »Extrablatt.« Vsi ti listi izhajajo na Dunaju. Prepovedani so dalje v Celovem Izhajajoča nemškonacionalna »Freie Stimme« in krščansko-socijalni »Kärnter Tagblatt.« V Jugoslaviji je tudi prepovedana od nemških nacionalistov ob subvencijoniranu »Koroška domovina«, ki piše zelo strastno proti naši kraljici in pri vsem napada jugoslovenstvo.

— Zeleniške olajšave za športne Zeleniško ministrstvo je dovolio polovične zeleniške liste na državnih želcičnikih vseh članom športnih društev, kadar potujejo v skupinah najmanj 15 oseb na tekme.

— V Beogradu aretranti Slovence. Kar znamo, je bilo nedavno tega v Beogradu aretranti več komunistov, ki so imeli tajno organizacijo »Crvena (rdeča) pomoč« in tajno tiskarno, v kateri so izdajali tudi svoje glasilo. Med aretranci se nahaja isti Slovence Ivan Vuk, Vuk je prevedel na slovensko več komunističnih agitacijskih spisov, ki jih je nedavno tega v poslovnih brošurah izdala komunistična stranka. Aretracio Ivan Vuk, ki jo je odredil preiskovali in sodnik, ki je sodišče potrdilo, Ivan Vuk je bil član »Crvene pomoči« in je tudi sodeloval pri tajnem komunističnem listu.

— Izjava. Na napad z znane strani Izjavljam, da sem na vabilo Zveze kulturnih društev priredil v ljubljanski okoli predavanja o davalkih. Predavanja so imela vseckoz samo informativen značaj in so bila namenjena predvsem pridelčnim slojem v gremijalnem okolišu, brez razlike pripadnosti poliščim strankam in dostopna vsem. Preostali dan bi bil dan novega leva in miru. Ali dóbimi kaledar Društva narodov?

— Kongres naših kopališč in letovišč. Dne 15. t. m. se otvoril v Crkvenici v Primorju, kongres kopališč in letovišč iz vse naše države. Iz Srbije je odšlo na ta kongres 29 delegatov. Koliko jih odide iz Slovenije?

— Zelezniska konferenca na Sušaku. Na Sušaku se je vršila, kakor smo že potrcali, važna zeleniška konferenca in sicer v ondotni občinski hiši. Posvetovanja so se udeležili vsi direktori državne železnice in oblastni inšpektorji. Na konferenci so razpravljali o ureditvi železniškega prometa, o potemtem vozemem redu in o določitvi železniških tarifov. Konferenca je prisostvoval poseben delegat železniškega ministra.

— Zračna zveza iz Londona preko Beografa v Indijo. Te dni je prispel iz Carigrada šef angleškega centralnega zračnolovnega parka Brancher, ki se vrača s svojega zračnega poleta iz Londona v Indijo. Brancher ima načelo, da sondira teren za zračnolovo zvezdo iz Londona preko Pragi in Beograda v Indijo. Ta zračna zveza se organizira v dveh letih. Iz Londona v Kalkuto v Indiji bo trajala zračna vožnja 100 ur ali 4 dni.

— Pokojnega Ormiga preprelelo v Ptuj. Elvinskega ptujskega župana Ormiga, o katerem smo poročali včeraj, da je umrl v Gradcu, je zadebla kap. Bil je 67 let star. Živel je v Mariagrúnu pri Gradcu v vili »Aurelienheim«. Umrl je pri svojem sinu inženirju v Gradcu. Župan v Ptuj je bil od 1. 1894 do 1918. Iz Gradca ga preprelelo danes v Ptuj, kjer bo nato najbrže jutri v soboto pogreb.

— Za Ciril in Metodovo družbo daruje Milka Dan 100.— po počaščenje spominalne Antonije Gogole.

— Grozna žubavna tragedija na Vrhniku. Včeraj smo na kratko poročali o deatomu, ki je bil te dni odprt na Vrhniku. Študijantka Ivanka Jereb je prišla k zdravniku Šabecu in mu prijavila, da je pred 14 dnevi rodila dečete, katero pa je zavrgla. Po tej izpovedi je Jerebova odšla in jo danes se niso našli. Sedaj prihajajo na dan zanimive podrobnosti o slučaju Jerebove. Je to ljubavni roman, poln tragedije, ki je zahteval tri slovenske žrtve. Jerebova je s'uzila s svojim očetom pri Galjetovih v Bistri pri Borovnici. Imela je ljubavno razmerje z orožnikom Adolfovom Ogrinom, ki ni ostalo brez posledic. Ivanka je pred približno 14 dnevi na skrivnem rodu žensko dečete, katero je takoj po porodu verjetno zadušila ter nato odnesla v klet, kjer so otroka našli orožniki v nekem zabolju. Svoj čin je Jerebova priznala dr. Šabecu, nakar ji je bila svetovala, da naj se sama javi orožnikom. Ivanka pa je izginila, kam ne ve nihče. Verjetno je, da je izvršila samomor. Pri Galjetovih se je našlo v peči več sežganih ljubavnih pism, našlo pa se je tudi pismo, v katerem prosi Ivanka orožnika, da ji pomaga z dejanjem in jo podpira, ker mora plačati zdravniku. Če mu tega pisma ni odpislala, ni znano. Epilog te ljubavne drame pa je bil včeraj. Orožnik Ogrin se je ustrelil. Bi je tako mrtev. Jasno je, da sta šlo oba ljubimca pristopljeno v smrt, da tako izbegneta sodbi justice.

— Za zdravnike. Iz Prekmurja nam pišejo: Potrebo bi bilo, da se v kraju kjer so bolnice, tako v Celju, Mariboru, Slovenskem Brodalu, Murski Soboti itd. naši zdravniki specijalisti za različne stroške. V teh bolnicah se ne more zdraviti očesni, nosni, vratni in drugih bolezni. Ljudi s takimi bolezni pošiljajo v ljubljansko bolnico. Ta je pa tudi vsled navala novih pacientov, da se bolniki odklanjajo

in naročajo za kasneje. Saj bi specijalisti tudi v teh mestih izbrano shajali. Bolniki in Murske Sobote imajo velike stroške radi potovanja, če že ne upoštevamo velikih storosti in zamude časa spremiščev. Istočno morajo vsi umobolni v Ljubljano in na Studenc in to iz oddaljenega Prekmurja. Zdravnik, ljudstvo vas vabi k sebi, odzovite se, njim in sebi v prid!

— Iz Brezna nad Leskim nam poročajo: Dne 8. t. m. se je ustanovila pri nas na prednem čitalnici pri g. Kožoletu. Knjige so vedno na razpolago. Letna članarina je 5 Din. Izvoljen je bil odbor, kolega predsednik je Bratomil Stokavnik, podpredsednik Matija Hödl, tajnik Vekoslav Povš in blagajnik Peter Kožole. Za knjižničarja pa je imenovan Josip Maier.

— Nas je Potokar je v velikih škrpicah,

ker je ljubljivo jelo spoznavati njegovo ne-

sposobnost pri občini. Zato njegova glo-

rija vamira. Mož se radi tega hudo jezi

in vso vremeno hujska proti vsem, saj lju-

dstvo koristnem koraku samostojnih demokratov. Zlasti ugovarja proti potrebnim ustavnim uradom, drugo leto, ko zasede le-a svoje prostore v novi palači, izpraznjena in vporabna za 5 do 6 stanovanj; v poslopje Okrožnega urada se do zime naseli naskako 10 uradniških družin; v poslopje Ljubljanskega dvo- rata 12 do 15. V treh starih hišah se bodo podstrešni prostori adaptirali za stanovanja srednjih in nižjih stopov. V mesecu prezida- no poslopje poleg pinarie na Resljivi cesti se bo nasele še četvero s rank. Ob periferiji bosta do zime dograjeni in vporabni dve projektični novi hiši skupno s petimi stanovanji. Ker so klerikalci in komunisti leta 1923 natepi v novi mestni, hiši, ki sta bili zgrajeni na Prului za mesno uradništvo, s ranke, ki niso mesni uslužbeni, v delavski hiši za Bežigradom pa posadko prav tukih ljudi, svetujemo gerentskemu svetu kot sedanjemu gospodarju mesnih hiš, da poskrbi, da dobe v teh hišah stanovanje res mesnih nastavljeni.

— Društvo slušateljev juridične fa- te je izvolilo na X. rednem občinem zboru dne 11. t. m. ta-e odbor: Predsednik: Cvetko Brank, cand. iur.; podpredsednik: Jelenc Gajmir, cand. iur.; tajnik: Zdolnik Ješko, stud. iur., blagajnik: Baškoč, s. sud. iur., II. knjižničar: Logar Jože, stud. iur., II. knjižničar: Siljanec Milan, cand. iur., brez mandata: Sutrina Anton, stud. iur., Revizorja: Senko Vič Milan, cand. iur., rezodržec: Golouh Čiril, cand. iur., Vujčič Vinko, cand. iur., Bučar Joško, cand. iur., Gabenšek France, cand. iur., Tomač Stefan, cand. iur.

— Filharmonična družba v Ljubljani

vključno obvezna vse koncerne členov,

kakor tudi drugo občinstvo, da je IV. abona-

čno koncert, ki je bil prvotno nameravan za ponedeljek 15. t. m., preložen na poznejši čas. Natančni datum objavimo pravčno.

— Odlaganje smeja na nebrih in spra-

čanje kurešnike na nebrih je po cesno-poli-

cijskem redu strankam po hišah prepoveda-

no in za teke pres opke določene občutne

čezno. Izgovor na nevodnost predpisov

ne velja.

— Vsi blvji morajo se vabil na va-

žen stenak, ki se vrši v petek 13. t. m. ob

20. uri v restavraciji »Sestica«. V Inter-

esu vsakega posameznika je, da se se-

stana, ki je strokovnega značaja, súmrno

udeleži.

— Vse celjene naročnike, katerim je

potele naročnina konec in se vključno

prosimo, da blagovljivo »sto čimpresie ob-

noviti, ker sicer se bo zamudnik list usta-

Gospodarstvo.

Narodna banka in obrestna mera.

Na zadnjem občnem zboru delničarjev Narodne banke se je razpravljalo tudi o obrestni meri. Vprašanje diskontne mero je bilo lani opotovano na dnevnem redu glavnega upravnega odbora, 6. diskontna mera je ostala tudi po vojni nelzpremenjena. Obrestna mera na posojila je bila zvišana od 7 na 8 %. Diskontna mera je izgubila svoj pomen za bančno politiko obtoka novčanic zato, ker je razlika med privatno in bančno diskontno mero v veliki dispariteti in ker izvišanje ali znižanje te mera nima nobenega vpliva na privatni kapital, ki je v glavnem tudi vir kreditiranja. Kreditive zneske računajo v državi na 12.000.000.000 Din. V tej svoti je Narodna banka udeležena samo z 1.500.000.000 Din. Največji del njenega kredita Din 1.300.000.000 daje 6%, ostali pa 8% obresti. Hipotekarni dolžniki plačujejo pri Hipotekarni banki za 88.000.000 Din 6%, za 433.477.000 Din 7% in za 169.327.000 Din 8%.

Anketa, ki jo je skicala Narodna banka v svrhu eventuelne revizije obrestne in kreditne politike, je prišla do neprisakovanih rezultatov. Obrestna mera se plačuje, kakor pač nanese. Aktivna obrestna mera varira v državi med 18 in 30%, včasoma pa znaša 12%. Tam, kjer sodelujejo denarni zavodi tudi v dobičku, je obrestna mera še večja in presega 30%. V kreditiranju sodelujejo tudi zasebniki in denar, ki ga posojajo poedincem, je še dražil nego najdražje posojilo pri denarnih zavodih. Dosej je bilo mogoče to obrestno mero trpeti, ker je bila nekaka nagrada za zavarovanje pred padanjem denarja. Zdaj pa, ko je začel dinar rasti, je ta pretirana obrestna mera nevarna vsem, kdor potrebuje kredita. Narodna banka smatra, da ima pravico odreči kredit vsem onim posrednikom, ki zahtevajo ali plačujejo pretirane obresti ter s tem ovirajo svoje komitente v napredku. Ko je banka na svojih plenarnih sejah razpravljala o obrestni meri, so mnogi trdili, da so 18% obresti zmerne. V tem pa je bilo za njenou nadaljnje kreditiranje potrebno vedeti, kolikor so opravljene private obresti, da bi morala denarne zavode obvestiti, da jim bo moralna odtegniti kredit, če se ne bodo držali upravljene obrestne mere. Narodna banka more in mora odtegniti kredit vsakemu, ki se ne poslužuje kredita v one svrhe, v katere ga banka po zakonu daje. Isto velja za vse one, ki nien kredit zlorabijo ali pa ga ne uporabljajo v produktivne namene. Narodna banka tudi ne more kreditirati onih, ki druge v svojem poklicu za pretiranim zaslužkom ter ogrožajo ali celo upropadajo svoje dolžnike. Ona smatra, da so pretirane obresti nedržljivi pojav, da so vsa podjetja, ki zahtevajo take obresti, nezdrava in da takin nezdravljiv podjetij ni treba finančno podpirati. Narodna banka dobro ve, da lahko odredi za vso državo enako obrestno mero in da ima pravico zahtevati od denarnih zavodov, naj se glede obresti spozumejo. Da se izognemo pretirane konkurenco in da spravimo finančne operacije na zdrave podlage, je Narodna banka posovala vse denarne zavode, naj medsebojno ugotove način, po katerem bi se v bodoči določila privatna obrestna mera.

Zadevna okrožnica, izdana na 9. sej glavnega upravnega odbora 22. decembra 1924, se glasi: 1. da ideje o znanih obrestnih mera pri domačih denarnih zavodih ni treba zavreči: 2. Narodna banka ima pravico in dolžnost zahtevati na to, kolikor obresti zahtevajo in plačujejo njeni klienti, denarni zavodi, da se po tem odloči, glede nadaljnje kreditov denarnim zavodom; 3.

da bi mogla Narodna banka v kreditiranju vedeti, kakšne obresti veljajo za opravičene ter da bi mogla po tem usmeriti svoje kreditiranje, je treba organizirati iz denarnih zavodov ustanovo, ki bi od časa do časa sporazumno z Narodno banko dočela višino opravičenih aktivnih in pasivnih obresti, ali pa da se to napravi brez stalne ustanove na kak drug način: 4. bančna uprava smatra za enkrat, da bi morala znašati maksimalna aktivna obrestna mera 12% s 1 1/4% mesečne provizije, pasivna pa 10% in sicer dotedaj, dokler se denarni zavodi ne sporazumejo glede dolžavnosti privavnih obresti; 5. denarni zavodi naj se sporazumejo v tem smislu do 10. februarja t. l. V ta namen pozove bančna centrala in podružnice vse denarne zavode, svoje klijente, da se sestanejo v bančnem poslopiju, kjer jim sporoči sklep uprave ter jih pozove, da o tem razmisljajo in svoj sklep pisorno sporoči upravi; 6. po 10. februarju bo sklicana v Beogradu konferenca, ki se je udeležila po dva zastopnika denarnih zavodov iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Te konference se more udeležiti tudi po en zastopnik ostalih bančnih podružnic, če to žele dotedjni denarni zavodi; 7. na tej konferenci bodo formulirani definitivni predlogi, ki se predlože glavnemu upravnemu odboru v obdobjenju.

Narodna banka hoče nadaljevati v tej smeri svojo akcijo tudi letos. Svoje klijente poziva, da jo podpirajo, kar je neobhodno potrebno, da se slednji dosegne skupno merilo za obrestno politiko. Ni namreč mogoče opravičiti dejstva, da daje Narodna banka denarnim zavodom kredit po 6%, dočim zahtevajo ti zavodi od svojih upnikov povprečno 18–24% obresti. — To je v glavnih potezah stališče Narodne banke glede obrestne mera.

* * *

— Državna komisija za nabavo francoskih polnomočnih in belgijskih žrebcov se je te dni vrnila iz potovanja. Komisija je nabavila v Franciji dva angleška polnomočna žrebcia in sicer: »De Dragone« (če: Sea Sick, mati: Satige Pourpe) za 350.000 francoskih frankov. Omenjeni žrebec se je poleg leta 1914. Visok je 172 cm in je zlasti lepega eksterijera. Vso svojo dirkalno karakterijo napravil je za časa svetovne vojne v Španiji. Kot širiletnik je 18krat dřkal in dobil pri teh tekma pet prvih in eno drugo nagrado. Prekosil je žrebec Ukkoa in Bridala, današnja najboljša francoska pepinillera. Kot petletni žrebec je dobil dve prvi nagradi. — Na tekma je pridržal za časa svetovne vojne 42.850 francoskih frankov. Kupljen je od g. Pierre Wertheimerja v cigar kolibarni »Bessin« v Bordeauxu. Le plemenit kot pepinillier štiri leta. Zlasti dobr si njegov potomci. Skočnina, ki se je pojavila od njega za pričuvanje privavnih kobil. Te znašata od kobil 4.000 francoskih frankov. Kot drugaž žrebec - pepinillera je kupila komisija iz kolibarne Due Dezerza in Jean Lieuva Štrilletnera žrebeca »Le Balaveur« (če: Sweper mati: Orange Sedze). Le ta se je poleg 5. maja 1921. Dřkal je kot dveletnik enkrat in si je pridobil prvensvo. Kot triletnik dřkal je petkrat in je odnesel tri prve in dve drugi nagradi. Pri tekma se je odlikoval v hitrosti in vstralnosti. Pridržal je v celoti 94.757 francoskih frankov. Komisija ga je nabavila za 180.000 francoskih frankov. Ta dva žrebeca sta se imenovali v državni kolibari v Ljubljavem. — Razven državnih kobil se bošta prinašala tudi na zasebne kobile po nožnem angleški pasme. Komisija je dolozila za »Le Dragona« 20 privavnih kobil, za »Le Balayeur« pa 10 privavnih kobil. Te privatne kobile se bodo prezvaze na prehranjanje v oskrbo. Lastniki teh kobil bodo plačali državni kolibarni samo prshranjo (po dnevni cenah) in pa plemenitno takso (skoč-

nino), ki bo pa znatno nižja kakor je bila v Franciji za prvega žrebeca. — V Belgiji pa je nabavila omenjeno komisijo 18 originalnih belgijskih žrebcov, med temi žrebeci Duc de Fosteau, pepinillera, iz slovečke kolibarne Mine. Durot - Hazard v Fosteau. Povprečna cena teh žrebcov je bila 16.600 belgijskih frankov. Ti žrebeli - plemenitki se bodo oddali na Hrvatsko, Medžimurje in Prekmurje, ki je v one kraje, kjer se goji težki tip belgijskega konja. 543-n

— Zagrebški živinski sejem je bil to pot dokaj slab. Prigzano je bilo več krav, govedov, inozemski trgovci iz Italije so kupovali samo konje. Cene so ostale nelzpremenjene, edino pri teletih in krmiljih se vedno padajo. Notirali so (v oklepaju cene prejšnjega tedna): bikl 9–10.50 (8–10.25), domači telice I. 12–12.50 (isto), II. 11–12 (isto), domači juncl I. 12.50–14 (13–14), II. 11.50–12.50 (12.50–13), bosanski juncl 11.50–13 (nč), domači krave I. 10–12.50 (9–12), II. 8–9 (nč), domači voli I. 12–13 (11.75–13.25), II. 10.50–

11.75 (10.75–11.50), III. 9–10.80 (9–11.80), bosanski voli II. 9–9.50 (9–10.50), teleta 12.50–14 (13.50–15), praščiči nepitan 14–15.50 (14–15), pitani domači 16–17.50 (16.50–17.50), sremski 16.50–17 (17–17.50), mladi 25–35 (20–30), do 1 leta starci 12.50–14 (13–14), starejši 13.50–15 (isto vse za 1 kg žive vase). Zaklani prasiči 17–20 (18–19) Din za kg. Konji, težki za vprežni lahki 6000–8500 (7000–8500), vprežni kmetski 5000–5700 (5000–5500), lahki 4000–6000 (isto), vprežni srednji 3400–420 (3800–4000), vprežni težki 2000–7000 (4500–5500), jahalni 3800–5000, žrebeta do 1 leta 3000–4000 (isto), do 2 let 3800–5000 (4000–5000), do treh let 5000–5800 (5000–6000) Din. Krma po metri, stotinu: nenavadna detelja in lucerna 125–151 (isto), seno I. 100 (100–125), II. 75–90 (75–100), otava 125 (125–140), slama za steljo 75–100 (isto), slama za krmivo 125 (120–125).

Nesrečenec sa je ustrelil z browningom v glavo. Bil je še živ, vendar v nezavest. Na mihi je lezala kopica pisem, med temi tudi priporočilno pismo za priatelja.

Ko so odgrali odojelo, so opazili, da je imel! Vasa v levem roki, ki jo je imel na srce, usnjal mošnječek. V mošnječku je nahajala fotografija njegova lepe mlade žene in črni kodri las...

Vaso so prepeljali z ambulančnim vozom v bolnič, a je eno uro kasneje umrl.

PERI S »SAMOBELIN« AVTOMATOM!

Škandal v newyorški družbi.

Ameriški listi so polni škandala, ki se je približil v newyorški družbi. Pred meseci je odpovedal v Združene države znani dunajski plesalec Sebastian Droste, ki je že na Dunaju vzbujal splošno pozornost s svojim ekscentričnim življenjem ter škandalom v dunajski družbi. Tudi v Ameriki je nadaljeval pustolovno življenje ter si utri pot do najvišjih milijarderskih krogov. Hčerke najuglednejših newyorških bankirjev so se kar podle za raslinjenim dunajskim plesalcem, ki ni samo umetnik, marvec v se večji meri pustolovec ter zapeljivec najgrše vrste. Tako je ujel v svoje šake tudi mladostno Vero miss Leithnerjevo, hčerko bogatega newyorškega velikaša. V svojem stanovanju je prialj pravcate orgla v skrivnici in drugih opojnih piščic in listi napisal, da so se dogodile naravnost nezravnane pokvarjenosti, v katere so vpletene nekaj najuglednejših newyorških famili. Plesalec Droste je tako omamil mladostno Vero, da je sklenila z njim pobegniti v Evropo. Ko se je vrcaval na prekmorski parnički, so ga policiški se pravčasno zajeli in ga pritrivali pred sodišče, da plača dolgove. Sodišče je pustolovca obsojalo na veliko kazeno. Obenem so mu navedovali, da koj izgine iz Amerike. Plesalec je pobral šila in kopita, plačal dolgove in jo odkupil iz puritanskega Newyorka v Francijo, odkoder se poda skupaj z zaročenko, miss Vero Leithnerjevo v Budimpešti. To mesto smatra dunajskim plesalcem, da se najbolj prilega pustolovnemu življenju. Ali se morda mladi miss Vero ne bo kmalu zahotel domov v Newyork, ko se naveliča poplavila in blaznili orgla po budimpeštanskih beznicanah? Značilen škandal z newyorško družbo in njene naddebudne milijarderske hčerket.

★ ★ ★

* Javno obglasjenje. V Strassburgu je bil morilec Biles obglasjen s parisko guilotino na javnem prostoru vprito ogromno množice. Veliki hotel Continental je razpisal prodajo svoje kopališke oprave. Mlada dama Heymanova se je zanimala za to opravo in šla v hotel, kjer so jo poslali in jo odkupil iz puritanskega Newyorka v Francijo, odkoder se poda skupaj z zaročenkom, miss Vero Leithnerjevo v Budimpešti. To mesto smatra dunajskim plesalcem, da se najbolj prilega pustolovnemu življenju. Ali se morda mladi miss Vero ne bo kmalu zahotel domov v Newyork, ko se naveliča poplavila in blaznili orgla po budimpeštanskih beznicanah? Značilen škandal z newyorško družbo in njene naddebudne milijarderske hčerket.

* Javno obglasjenje. V Strassburgu je bil morilec Biles obglasjen s parisko guilotino na javnem prostoru vprito ogromno množice. Veliki hotel Continental je razpisal prodajo svoje kopališke oprave. Mlada dama Heymanova se je zanimala za to opravo in šla v hotel, kjer so jo poslali in jo odkupil iz puritanskega Newyorka v Francijo, odkoder se poda skupaj z zaročenkom, miss Vero Leithnerjevo v Budimpešti. To mesto smatra dunajskim plesalcem, da se najbolj prilega pustolovnemu življenju. Ali se morda mladi miss Vero ne bo kmalu zahotel domov v Newyork, ko se naveliča poplavila in blaznili orgla po budimpeštanskih beznicanah? Značilen škandal z newyorško družbo in njene naddebudne milijarderske hčerket.

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMŠEK.

Odgovorni urednik:

VLADIMIR KAPUS

Kopalna banja

(cinasta) velika, dobro obrajen, se prodaja za D n. 70. Naslov pove uprava Slov. Naroda.

748

Prodam violino

na boljše vrste po ugodni ceni. Pismene ponudbe na upravo Sl. Naroda pod. Vilolina 747.

Za opremo gradu

potrebujem prvovrstne antikvitete, katere plačam po ljubiteljskih cenah. Donšnik na kai nuden predmet točno opisati in navedi ceno. Julij pl. H. Lehmersholz - Vilberage, Zagreb, Illica 131-a

31/L

Vrtnar

srednih let, neoženjen, rezan, marljiv, z vedečim prakso, itd. nastop službe takoj. Ponudbe pod. Vrtnar, Planina-Senvica, Sovenjana.

Močan učenec

z dobrimi izpričevalom se spome. Ponudbe n. n. L. GUTENBERGER dedič, umetni milin, trgovina z mrež, blagom in ekskluzivo. Mežica, po tajni Previale.

70

Oglarjev

spretna, popoloma izvezbanih in zanesljivih, se itče večja dictija za takoj v stanoto delo. Ev. se odda zanesljivemu akordantu, ki je zmožen položiti primerno kavijo, kuhanje oglja v veliki množini. — Vprstki pri Ivan Šiška, tovarna Ljubljana, Metelkova 1. Št. 4.

99/T

Darujte za „Sokolski Tabor“!

751

Dne 16. marca 1925 ob 9. uri v Vel. Mengušu. Del. št. 85 sodno prodano posestvo s hišo, njivami, nekaj živine itd. Cenilna vrednost 1.313.880 K. skupni najmanjši pouudek 875.920 K.

Vse posestvo se nahaja na tako lepi legi.

MODISTKA

Samostojna mod. se takojo sprejme v prvočasni modni saloni v Ljubljani proti dobri plači. Naslov v upravi Sl. Naroda

734

Popolnoma varno začelite denar v

Ljubljansko posojilnico v Ljubljani, Mestni trg št. 6

ker ima že nad

10.000.000 Din jamstvene glavn